

המקורבים

בס"ד גליון עג' פרשת תרומה ה'תש"פ

בשבת אין לברור את העלון אלא על-מנת לקרוא ממנו מיד אפילו מעט

גליון שבועי להניכי הישיבות בני התורה המקורבים לאורו של רבינו"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

שער ברסלב

בהירות הדעת במשנת ברסלב

דבר העורך

סדרת מאמרים בעניין: דרך ברסלב ודרך ליטא, הילכו שניהם יחדיו?

מאמר יד: מוסר או התחזקות?

אחד הנושאים שבהם ניתן לראות הבדל בולט בין הדרך המוסרית המקובלת בדרך הליטאית לבין דרך ברסלב, הוא בעניין התביעה המוסרית מול ההתחזקות, והשילוב ביניהם.

ותחילה נגדיר מהו מוסר ומהי התחזקות.

עיקר עניינו של המוסר מיוסד על תוכחה עצמית. כלשון הגר"א (משלי א, ב): 'מוסר – אם יצרו מתגבר עליו, לייסר את עצמו ולשבור אותו'. שורש המלה 'מוסר' הוא מלשון יסורים ומלשון מאסר, והוא שם כולל לכל דבר שאוסרים בו את הנפש לבל תצא חוץ לגדרה (מלבי"ם שם). הכלים העיקריים שבהם משתמשים בתורת המוסר, הם התבוננות עמוקה על עצמו, ביקורת עצמית וחיפוש אחר החסרונות, מתוך מגמה ורצון לתקן אותם, וחיפוש כלים מעשיים לתקן את החסרונות.

לעומת זאת, דרך ההתחזקות באה מתוך כיוון הפוך. את הטיפול בחסרונות נשאר לזמן אחר, אולם דבר ראשון אנו צריכים להחזיק חזק בטוב שכבר קיים בנו, ומקבלים אותו כמוכּן מאלינו, בעוד שבאמת מדובר על דברים עצומים ונפלאים שאנו זוכים אליהם, והם רק נראים פשוטים לעיני בשר. דרך ההתחזקות באה להעצים כל נקודה טובה שקיימת בנו, מתוך מבט של אמונה בקדושת נשמות ישראל ובקדושת התורה והמצוות, וגם בקדושת ומעלת התורה והמצוות שלי בעצמי! ומגמתה היא להביא לשינוי פנימי עמוק באדם, לחזק את האמונה בה', וכן את האמונה בעצמו שגם הוא חשוב אצל ה' יתברך ויש לו כח גדול מצד הנשמה, וגם הוא יכול לזכות לעוד ועוד מעלות בלי סוף, להרחיק את הייאוש והתרדמה הפנימית, ולעורר את הרצון להתקרב לה' עוד ועוד.

[אפשר למצוא סמך לשתי הדרכים האלו בגמרא מנחות (צט, ב): 'אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי, אפילו לא קרא אדם אלא קריאת שמע שחרית וערבית – קיים לא ימוש, ודבר זה אסור לאומרו בפני עמי הארץ. ורבי אמר: מצוה לאומרו בפני עמי הארץ. ופירש רש"י הטעם שלדעת רבי יוחנן אסור לאומרו בפני עם הארץ, כדי שלא יאמר העם הארץ שדי בקריאת שמע, ולא ירגיל את בניו לתלמוד תורה. ולעומת זאת סברת רבא שמצוה לאומרו בפני עם הארץ היא, משום שיחשוב לעצמו שאם על קריאת שמע בלבד מקבלים שכר גדול כל כך שנאמר על תלמוד תורה, כל שכן מי שלומד כל היום ומגדל את בניו לתלמוד תורה.

ונראה ששני הצדדים האלו הם ממש שני הצדדים של מוסר והתחזקות, הצד של המוסר גורם שאין להדגיש בפני האדם את הצד של המעלות שיש בו, כי זה עלול לגרום לו לרפיון, ולהרגיש שדי לו בזה, אלא יש להדגיש יותר את החסרונות ולעורר את השאיפה לתקנם, ולכן אין לומר לעם הארץ שהוא מקיים מצות תלמוד תורה בקריאת שמע שחרית וערבית, כי אז יסתפק בזה ולא יגיע ליותר מכך. ואילו הצד של ההתחזקות גורם, שאדרכה, מצוה לבאר לאדם את החשיבות הגדולה שבכל מעשה ומעשה טוב שהוא עושה, ומתוך כך יתעורר בו חשק להוסיף עוד ועוד, כי יאמר, אם דבר קמץ שאני עושה נחשב כל כך, על אחת כמה וכמה שאזכה למעלות גדולות אם אוסיף עוד ועוד. ויש להעיר שלהלכה פסק הש"ך יו"ד רמו, א כדעת רבא שמצוה לאומרו בפני עם הארץ.]

© המשך המאמר בעמוד 6

שלום לקוראי העלון הנכבדים!

בגליון שלפנינו נפתח במדור שער ברסלב נמשיך עם הסידרה הנפלאה בעניין 'השילוב בין דרך ברסלב לדרך ליטא, הילכו שניהם יחדיו? והשבוע: מוסר או התחזקות; נעבור למאמר נפלא על הפרשה במדור פשט ופנימיות; לאחר מכן נכנס למדור ללכת עם תורה – ניצוצות אורה בהבנת תורת רבינו הקדוש – נמשיך עם תורה ה; נסיים עם מדור נקודה בפרשה ביאור בפרשה מאת הרב אליהו עמיה שליט"א.

בברכת חורף בריא גדוש עליה והצלחה, העורך

עלון 'המקורבים' ©

ליצירת קשר, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון

באימייל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגליון פנו לקן

'המקורבים': 077-31-40-331 והשאירו הודעה בשלוחה: 72

או לאימייל: E0773140331@GMAIL.COM

ניתן לתרום (וכן לקבל את הגליון עד לביתכם) דרך מכשירי

'קהילות' בכל רחבי הארץ; וכן דרך קו 'קהילות':

0732757000 בשלוחה: 11318. או דרך קו 'המקורבים'

בשלוחה: 09. תזכו למצוות!

נשמח לקבל כל חומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימייל

הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומקום עיר; (אפשר

שם וכתובת בדו"ח, ולציון זאת), עם זאת, אין התחייבות

שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד

פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

השיעורים הקבועים!

השיעורים הקבועים לשבת פרשת תרומה ולשבוע פרשת תצווה

יום	חדש אדר	הדף היומי מסכת ברכות	משנה בורה עמוד 'דרשו'	ליקוטי מוהר"ן ח"א	ליקוטי הלכות חלק ח	העמוד היומי תיקוני הזוהר
ז	ד	נו	חזרה	ח.	סט	קנ:
א	ה	נח	תס, א	ח:	ע	קנא.
ב	ו	נט	תס, ב-ג	ט.	עא	קנא:
ג	ז	ס	תס, ז-ה	ט:	עב	קנב.
ד	ח	סא	תס, ז-ו	י.	עג	קנג:
ה	ט	סב	תסא, א	י:	עד	קנד.
ו	י	סג	חזרה	יא.	עה	קנז:

התורה הנלמדת בחבורת 'תמימי דרך' העולמית: ליקוטי מוהר"ן, חלק ראשון, תורה ח.

~ מהות המשכן והמקדש ~

התעורר רק לאחר הטא העגל, ובלעדיו לא היה צורך לזה. ולהלן יתבאר העניין, ועל פי זה יתבארו גם כן הלשונות 'זיקחו' לי' 'תרומה'. ג. החילוק בין 'משכן' ל'מקדש' מבואר באור החיים הקדוש, שעיקר המצווה הוא לעשות 'בית המקדש' שהוא דבר קבוע, אלא שבתחילה עד שיגיעו אל המנוחה והנחלה נצטוו לעשות בינתיים 'משכן' שהוא אוהל שאינו קבוע אלא הולך ממקום למקום. ואחר שכבר היה בית המקדש קבוע אסור לעשות 'משכן'. ועדיין יש להבין החילוק ביניהם, ומה נעשה עתה בעת הגלות שאין בידנו לא מקדש ולא משכן.

ד. 'ושכנתי בתוכם' – הלשון 'בתוכם' לדברי הרמב"ן הכוונה בתוך המשכן ו'כסא הכבוד' שבו, או בתוך המשכן והכלים. ובאור החיים הקדוש מבאר ש'בתוכם' סובב על עם ישראל, והיה בזה ציווי להעמיד המשכן באמצע בין מהנות ישראל, שבוה נמצא שהשראת השכינה היא 'באמצעיתם' ובתוכם (והוא מחמת שראו ישראל (בקבלת התורה) את מהנות המלאכים ונתעורר בהם חשק לזה, ועל ידי זה כך זכו לזה).

ביאור הפנימיות

פנימיות העניין מתבאר בספרי הפנימיות, החל מדברי הוזהר הקדוש – שמאריך בפרשה זו לבאר עניין בית הכנסת ותפילת הציבור, וכן בספר 'קדושת לוי' ושאר ספרי החסידות, ולעובדא ולמעשה בספר 'ליקוטי הלכות' (השכמת הבוקר א, תפילת המנוחה ז, ועוד).

* * *

וביאור העניין הוא כך:

כפי שנתבאר במאמרים הקודמים (בפרשיות יתרו ומשפטים) – התכלית של קבלת התורה אינו כדי לפרוש מהעולם ולהיות כמלאכים, אלא אדרבה, התכלית היא שהתורה תיכנס לתוך העולם ותתן בידנו כח להיות 'אדם', דהיינו מישוהו שהוא בתוך העולם ויש בכוחו להמתיק ולבטל את הדינים וההסתרה, ולגלות איך השם יתברך נמצא בכל מקום ובכל דבר שיש בעולם (וכפי שהתבאר שם בהרחבה).

פעולה זאת נקראת 'יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה', כלומר ייחוד בין ה'גילוי' של הקב"ה כפי שהוא מתגלה בעולמות העליונים, לבין ה'שכינה' של הקב"ה כפי שהוא שוכן ומלוכש בזה העולם. כי רק על ידי הפרטים שיש בעולם: דומם, צומח, חי, ומדבר, וכל היסודות שיש בעולם: אש, רוח, מים, עפר, וכל המידות שיש בעולם: אהבה, יראה, התפעלות, אמונה ועוד – אנו יכולים לקבל 'השגה' איך להכיר את השם יתברך באופן מוחשי ונרגש ולא באופן מופשט ובלתי נתפס.

ובהדגשה ברורה: היחוד הזה הוא בהכרח מלמעלה למטה ולא מלמטה למעלה. כלומר, כאשר רוצים ליחד דבר עליון ודבר תחתון – יכולים לעשות זאת בשתי תנועות; או להעלות את התחתון אל העליון, או להוריד את העליון אל התחתון. וממילא לענייננו: במושכל ראשון נראה שכדי להתייחד עם הקב"ה, צריכים 'לעלות' אליו (כמו התנועה של המלאכים שהם 'רצוא ושוב' לכיוון מעלה). אך האמת היא להיפך, כי אם אנו עולים אליו – אין זה 'שכינה', כי כבר אינו מתלבש בזה העולם. אלא היחוד הוא כביכול 'להוריד' אותו אלינו, ולגלות איך שהוא 'שוכן' כאן ממש בזה העולם (עניין זה מבואר בדרך נפלא בזוה"ק

פרשת תרומה באה לאחר כל סדר יציאת מצרים וקבלת התורה, ומפרשתנו עד סיום חומש שמות [חמש פרשיות] עוסקת התורה בעניין המשכן וכליו ובגדי הכהונה. ולכאורה כל זה הוא עניין בפני עצמו ולא המשך ליציאת מצרים וקבלת התורה, אלא הוא אחת ממצוות התורה – לעשות משכן ובית המקדש להשרות השכינה בעולם, וגם המצווה הזאת לכאורה אינה נוהגת בכל זמן אלא רק בזמנים מסוימים שנצטוונו עליהם.

אמנם האמת אינה כך, אלא כפי שיתבאר הפרשיות האלו הם המשך מקבלת התורה, והם התכלית של כל יציאת מצרים וקבלת התורה, ויסוד קיומו וחיייו של עם ישראל בכל דור בכלל ובפרט, ולכן הם נמצאים בחומש שמות כי הם חלק ממנו, ולפעמים הם גם חלק מסדר התיקון של 'שוכבים', כי הם עניין אחד ממש.

* * *

התמיהות בפרשה

א. האם פרשה זו נשנית כסדר, מיד לאחר קבלת התורה. או לאחר הטא העגל הכתוב בפרשת כי תשא, ואין פרשה זו כתובה כסדר, ואם כן מדוע. והאם יש שייכות בין הטא העגל לבין מצוות המשכן.

ב. 'זיקחו לי תרומה' – יש להבין הלשון 'זיקחו' ולא 'זיתנו', וכן הלשון 'לי' הוא פלא [ורש"י פירש 'לשמי' וגם זה צ"ב]. וגם הלשון 'תרומה'. ובכלל יש להבין מדוע היה נצרך שבני ישראל יביאו את התרומות למשכן [בפרט באותם התרומות שהוצרך דווקא מכל ישראל – 'העשיר לא ירבה והדל לא ימעט']. ומדוע לא יביאו העשירים לבדם, או משה רבינו בעצמו, או שיבוא בדרך נס.

ג. 'זהב וכסף ונחושת' וכו' – מדוע הוצרכו כל הדברים האלו, ומדוע דווקא הדברים הללו, ומפני מה בכלל הוצרך המשכן להיבנות מכל כך הרבה עשירות?

ד. 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' – מה ההבדל בין 'משכן' ל'מקדש', ומדוע נוקט הכתוב לפעמים לשון זה ולפעמים לשון זה. ה. 'ושכנתי בתוכם' – היה לו לכתוב 'בתוכו', ומדוע נכתב 'בתוכם'.

ביאור הפשט

א. לדברי רש"י (בפרשת כי תשא) כל הפרשה הזאת נכתבה לאחר הטא העגל, וכנראה כדי לחפות על קלונם לא נכתב כסדר, אלא נכתב פרשת העגל כבדרך אגב בתוך כל הדברים בין הציווי לעשיה. אמנם לדברי הרמב"ן הכל נכתב כסדר, ובתחילה היה הציווי 'על מלאכת המשכן (בפרשת תרומה ותצוה), ואחר כך הטא בעגל והיה צריך לפעול עליהם רחמים וכפרה (בפרשת כי תשא) ורק לאחר שסיים לפעול זאת היה יכול לקיים בפועל את מלאכת המשכן (בפרשת ויקהל פקודי).

ב. הרמב"ן מבאר לפי דרכו, שהמשכן הוא המשך לקבלת התורה, שכאשר קבלו ישראל על עצמם את התורה, ונעשה החיבור בין הקב"ה לכנסת ישראל, ראוי שישכון ביניהם להמשיך את אשר התגלה והתחיל בקבלת התורה. אמנם לפי דברי רש"י צריך לומר שהמשכן הוא תיקון לחטא העגל [וכמבואר במדרש תנחומא], וכל הצורך לעשות משכן

פרישת יתרו (דף פו.) שמבאר איך כל הפירות העליונות תאבנים אל הפירה התחתונה שהיא המלכות, עיין שם 'וכבוד אלקים הסתר דבר'. נמצא לפי זה שכל מהות קבלת התורה, הוא לעשות 'משכן', דהיינו לגלות בחוש כיצד השם יתברך 'שוכן' ונמצא ומתגלה כאן בעולם הזה. וכפי המשל הידוע בדברי חז"ל 'למלך שהייתה לו בת יהודה, והשיאה לאוהבו, וכשרצה ליטלה עמו אמר לו: ליקח ממך איני יכול, ליפרד ממנה איני יכול, אלא בקשה אחת יש לי ממך, עשה לי קיטון אחד ואדור ביניכם'. כלומר, התורה היא 'בתו' של הקב"ה, דהיינו החלק ה'נולד' ממנו שהוא 'שכינתו' כביכול, והוא מבקש מאתנו שכשאנו לוקחים אתנו את התורה, נפעל שגם הוא בעצמו יתגלה בכל מקום שאנו הולכים, ודו"ק.

ובעצם לא היה צריך לבנות משכן בשביל כך, אלא עצם מציאות התורה הביאה את הגילוי הזה, וכפי שהיה בלוחות הראשונות שהיו כביכול 'לוחות אבנים' אבל 'כתובות באצבע אלקים', וכל מי שראה אותם, ראה מיד ובחוש כיצד בתוך כל דבר גשמי מאיר גילוי אורו יתברך. ובוה בטלה זוהמתו, ונתבטלו כוחות ההסתרה, והיה להם 'חירות' מכל הקליפות וכוחות הרע המסתירות את האמת.

* * *

אלא, שבחטא העגל נפלו מהדרגה הזאת, וחזרו לשלום הזוהמה וכוחות ההסתרה והרע, וכבר לא היה אפשר לגלות הדבר על ידי התורה בעצמה ועל ידי הלוחות, ולכן הם נשתברו. ואחר שביקש משה רחמים, פעל שיהיה אפשר לגלות זאת מחדש בגילוי של 'משכן', שאינו מגרש לגמרי את החושך וההסתרה, אבל הוא מגלה את האמת למי שרואה אותו.

ולכן הוצרך המשכן להיבנות על ידי ישראל בעצמם, כי אמנם נתבאר שפעולת ה'יהוד' הוא מלמעלה למטה, אבל אינו יכול להיות אלא על ידי 'אתערותא דלתתא', דהיינו על ידי גילוי רצון והשק מצד התחתון שרוצה שיתגלה אליו העליון. ולכן היו צריכים 'נדיבות לב' דהיינו השק ורצון, והוצרכו לקחת דווקא את הדברים הגשמיים שהם זהב וכסף ונהושת, וכל כך הרבה עשירות - כי דווקא בדברים האלו שהם בעצמם כוחות ההסתרה והם גרמו את חטא העגל - צריך לגלות את ה'שכינה'.

והם בעצמם הכלים להשיג ולהכיר את השם יתברך, כי הרשימה הזאת כולל כל סוגי הגוונים והמדות שיש בעולם, שהם הכלים להשיג אלוקותו יתברך במוחש ובהבנה, שזה הכוונה 'ושכנתי בתוכם' בלשון רבים, דהיינו בתוך כל הדברים האלו, וממילא על ידי זה יתגלה איך אני שוכן בתוך כל אחד מישראל, בכל זמן ובכל מצב.

ובזה יתבאר הלשון 'ויקחו לי תרומה', שאמנם צריך שיהיה מצדם 'תרומה' דהיינו התעוררות של השק וכיסופים אל היחוד הזה, אבל היחוד בעצמו הוא באופן של 'ויקחו לי' שיקחו אותי כביכול אליהם דהיינו מלמעלה למטה, וזה שפירש רש"י 'לשמי', כי השם מבטא את התגלות הדבר, שיהפוך מדבר מופשט לדבר שאפשר להכיר אותו (ראה ליקוטי הלכות, ברכות השחר, ג).

* * *

והנה התיקון השלם הוא 'בית המקדש' ששם מתגלה בשלימות אור הלוחות, ושם רואים בחוש איך השם יתברך נמצא בכל העולם, ולכן בית המקדש היה כח משיכה לכל העולם ואפילו לכל הגוים שראו בחוש מציאותו יתברך כביכול ואיך שהוא נמצא בכל מקום בעולם.

אמנם הדרך להגיע לזה הוא על ידי 'משכן', דהיינו שמתחילים לגלות אותו בדרך 'ארעי' בכל מקום שהולכים בו אפילו במדבר, עד שזוכים להגיע אל המנוחה ואל הנחלה שהוא ארץ ישראל ובונים את בית המקדש.

וגם בגלותנו, זה הדרך לזכות לבניין בית המקדש, על ידי שאנו עושים 'מקדש מעט' שהם בתי כנסיות ובתי מדרשות, ומגלים בהם ודרכם איך שהשם יתברך שוכן בינינו, וכן כל אחד בעצמו צריך לעשות 'בתוכו' משכן, ולגלות איך השם יתברך שוכן אצלו, וזאת על ידי הנקודות ה'טובות' שיש בו, כי כל טוב שיש בו הוא אור אלוקי, ועל ידי שמגלה זאת עושה אצלו משכן פרטי, ומתוך המשכנות הפרטיים של כל אחד נהיה 'משכן כללי' שהוא הכה של בית כנסת וציבור, ומתוך כל זה יתגלה לבסוף בית המקדש השלם.

ולכן המשכן נבנה מנדבתם של ישראל, כי הנדבה שכל אחד נתן זהב וכסף ונהושת וכו', הם הנקודות טובות שלו, שהתקבצו יחד ונעשה מהם משכן כללי, ומכל המשכנות הכלליים נבנה לבסוף בית המקדש, במהרה בימנו אמן.

ניתן לשמוע את השיעור של מאמר זה בקו 'חניכי הישיבות' - ברסלב: 077-31-40-331 בשלוחה: 34

מנוי לגליון המקורבים!

חדש! ניתן לעשות מנוי לקבלת עלון 'המקורבים' וכן את עלון 'הקבצו' עד לביתכם דרך מכשירי 'קהילות' שבבתי הכנסת. ב-20 ש' לחודש. הפשו: עלמא דאורייתא. המנוי על-דעת המערכת!

לברורים:

054-848-73-17

קו 'חניכי הישיבות' - ברסלב:	
בני התורה חניכי-הישיבות המקורבים לאורו של רביה"ק מוה"ר"ן מברסלב זיע"א - 077-31-40-331	
שלוחה: 1	הודעות ועדכונים.
שלוחה: 2	לשמיעת חלק מהגליונות הנפלאים שע"י 'הקבצו'.
שלוחה: 3	1 - לשיעורים וכנסים שנמסרו למקורבים. הרב ישראל מאיר גלינסקי שליט"א: 3 - לשיעורים לפי נושאים \ על ליקוטי מוה"ר"ן. 4 - שיעורים משנת תשע"ט. 0 - לכל השיעורים אחרונים.
שלוחה: 4	1 - שיחת חברים \ הודעות מאזינים. 2 - להשאת הודעה למאזינים. 3 - לשלוחת 'הליכה עם תורה' - 'חברות תמימי דרך'. 4 - למענה ויעוץ.
שלוחה: 5	סיפורי התקרבות וראיונות.
שלוחה: 6	1 - פניני ליקוטי מוה"ר"ן על התורה. <u>הרב שרגא זילברמן</u> : 2 - שיעורים בליקו"מ. 3 - שו"ת ברסלב. 415 - שיעורים מכלל משפיעי אנ"ש. 6 - שיחות ומכתבי מוה"ר"א"ש. 7 - הזוה"ק בלש"ק. 8 - דברי גדולי ישראל במעלת לימוד עמוד היומי בזה"ק.
שלוחה: 7	1 - שיעורים ברחבי הארץ. 3 - חברות ברחבי הארץ. 2 - להשאת הודעה לביקוש שיעור או חברותא.
שלוחה: 8	1 - שירי ברסלב שורשיים. 2 - שירי ברסלב חדשים 314 - שירים כלליים. 5 - שירי 'דרשו'. 6 - תיקון הכללי בניגון. 7. נוסחאות תפילה של הימים הנוראים.
שלוחה: 9	1 - שידור חי.
שלוחה: 0	0 - הודעות קבועות ונחוצות. 1 - הצטרפות לרשימת התפוצה. 2 - להסרה. 3 - לקבלת 2 פרקי תהילים. 4 - השעה כעת. 5 - זמני היום. 6 - לקבלת מס' אישי למערכת. 9 - לתרומות באשראי (דרך 'קהילות').

על הפרשה ||| פנינים על פרשת השבוע לאור תורה זו

עיקר הרוח חיים במשכן

האריכות בכל פרטי בלי המשכן

בפרשה זו מכואר עניין בניין המשכן והמקדש, ובאמת שם הוא עיקר הרוח חיים וקדושה וכמבואר בליקוטי הלכות (הלכות העושה שליח לגבות חובו הלכה ג אות כד) וז"ל: 'ועל פן נקרא הבית המקדש בית חיינו, כי שם עקר הרוח חיים של כל העולם וכנ"ל ועל פן היה הבית המקדש עקר הקדושה בצפון, כמו שכתוב, קדשי קדשים שחייטתן בצפון וכו', כי שם עקר שלמות כל התקדושות, כי צפון חסר ושם צריכין להמשיך הרוח חיים הצפון בלב להשלים כל התקדושות התלויים בהרוח החיים הזה שהוא בחינת רוח צפונית המנשבת בפנור של דוד, כמבאר היטב בתחלת התורה הנ"ל. ועל פן היו הלויים מנצחים בבית המקדש, כי עקר המשכת הרוח חיים הוא על ידי בחינת נגון ושיר לה' ותברך שהוא בחינת רוח צפונית המנשבת בפנור של דוד שעל ידי זה היה מנגן מאליו. ועל פן כל העבדים שרצו להתגבר על ישראל התגברו ביותר להחריב את המשכן והבית המקדש, כמו שכתוב, "שלחו באש מקדשך וכו' אמרו בלבם נניח יחד שרפו כל מועדי אל בארץ וכו'". וכמו שפרש רש"י שם, כל מושליהם מושבכה אחת להם הראשונים פאחרונים וכו' פלשתים החריבו שילה, נבוכדנצר החריב בית ראשון, מיטום החריב בית שני, מחמת שרצו לכבול עם ושלום, הרוח חיים של ישראל שהוא בבית המקדש כנ"ל, שעל ידי זה יוכלו להתגבר ולמשל עליהם, הם ושלום, כי עקר הממשלה והגלות של העבדים הוא כפי חלישות הרוח חיים של ישראל, הם ושלום, וכפי התגברות הרוח חיים שלהם וכנ"ל. ועל פן התגבר המון בסוף הגלות הראשון וכל התגברות שלו ושל עשרת בניו הממאים היה תחלה לכבול בנין בית המקדש, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, כדי לכבול, הם ושלום, הרוח חיים של ישראל כנ"ל.

והנה התורה האריכה בעניין בלי המשכן, בפרטים של כל כלי וכלי, ויש להמתיק הדברים על פי מה שמבואר בכיאוור הליקוטים, על מה שמבואר במאמר שבחינת התפילה היא בחינת המעיין היוצא מבית ה', וכתב בכיאוור הליקוטים שעל פי קשר הדברים לפשטות הפסוקים, יתבאר שקודש הקדשים הוא הארת בחי' עדין, שהוא בחי' התפילה, וכל הכלים הם בחי' התורה, וכשם שהתורה היא בחי' הגן שהיא בחי' הכלים לקבל את הארת העדין, כך כלי המקדש הם בחי' הגן שהם הכלים לקבל את הארת העדין וועל פי זה ביאר ביאוור נפלא במה שפרשת הנוכת המשכן מסתיימת בפסוק "ובבא משה אל אהל מועד", שהוא עניין הדיבור שהיה באהל מועד, שזה עצמו בחי' העדין שמאיר בכלי המשכן, וזה בחי' משה רבינו שהוא מעל הי"ב נשיאים, והוא כנגד בחי' מידת ונקמה שהיא המידה הי"ג שמעל כל הי"ב מידות, וע"כ הפסוק הזה עצמו הוא הכתוב המכריע בין שני כתובים, שזה המידה הי"ג שבתורה שהיא כנגד המידה הי"ג של ונקמה שהיא בחי' העדין שזוכה משה באהל מועד ומשם הוא נשפע לשאר הנשיאים, ולשאר כלי המקדש, ולכל הלכות התורה, יעו"ש באריכות.

ולפי זה נפלא מאוד מה שהתורה פירטה כל כך את כל הפרטים בכל כלי המשכן, כי כל עניין כלי המקדש הם כלים לקבל בהם את הארת קודש הקדשים, ובכלים צריך להרבות מאוד כדי שיהיו מספיק כלים לקבל את האור, וכמו"כ צריך בהם כירור מדויק בכל מידה ומידה ובכל פרט ופרט, כי זה בחי' כירורי ההלכה שהם ג"כ בחי' הכלים לקבל את הארת התפילה (כמבואר שם בכיאוור"ל), וע"כ יש אריכות בפרטים של כל הכלים, שכל זה הוא בחי' הגן שהוא הכלים לקבל על ידם את הארת העדין שמאיר בקודש הקדשים.

הערות וביאורים ||| פניני הערות וביאורים לפי סדר מהלך התורה

[ב] אף מאין מקבלין הרוח חיים? דע, שעקר הרוח חיים מקבלין מהצדיק וְהַרְבֵּ שְׂפֹדָר, כי עקר רוח החיים הוא בהתורה, כמו שכתוב (שם א): "ורוח אלקים מרחפת על פני המים" הוא התורה, והצדיקים דבקים בתורה, ועל פן עקר הרוח חיים הוא אצלם. ובשהוא מקשר להצדיק וְהַרְבֵּ שְׂפֹדָר, בשהוא מתאנח ומאריך רוחה, ממשיך רוח החיים מהצדיק שפדור, שהוא דבוק בהתורה אשר שם הרוח. וזהו שנקרא הצדיק (במדבר כ"ז): "איש אשר רוח בו" שיידיע לתלך נגד רוחו של כל אחד ואחד (במו שפרש רש"י שם). כי הצדיק ממשיך ומשלים הרוח חיים של כל אחד ואחד כנ"ל.

וזה בחינת (ברכות ג): 'רוח צפונית המנשבת בפנור של דוד, כי פנור של דוד היה של חמש נימין, כנגד חמשה המשי תורה; ורוח צפון שהיתה מנשבת בו הוא בחינת "ורוח אלקים מרחפת על פני המים" הנ"ל, כי רוח צפון הוא בחינת הרוח הצפון בלב של אדם, שהוא בחינת הרוח חיים. כי צפון חסר (בבא בתרא כה:), והתפרוץ הוא בלב, כמו שכתוב (תהלים ל"ז): "ויתן לה משאלת לבך", "ומלא ה' כל משאלותיה" (שם ט). ועקר הרוח חיים הוא בלב, וכמו שכתוב בתקוני זהר (תקוני יג): 'בלהו שפיין מתנהגין בתר לבא כמלכא' כו', כמא דאת אמר (תקו"ק א): "אל אשר יהיה שם הרוח ללכת" כו'. כי הרוח הוא בלב, והתפרוץ הוא הסתלקות הרוח שמקומו בלב, ועל פן נרגש התפרוץ בלב. ועל פן כשנתמלא התפרוץ שהוא בבחינת הרוח כנ"ל נאמר: "ויתן לה משאלת לבך, ומלא ה'" וכו', חינו כנ"ל. ועל פן ישראל, שהם מקבלין הרוח חיים מהתורה, נקראים על שם צפון, כמו שכתוב (תהלים פ"ג): "על עמוד יערימו סוד ויתעצבו על צפוניך".

התורה, וכל הלכה שחסר לאדם בה כירור, חסר לו ברוח חיים, וכש"כ כשעבר אדם על איזה הלכה שחסר לו הרוח חיים של ההלכה הזו, ומכש"כ בעבירה ממש שמחסרת מאוד את הרוח חיים, וממילא אף שבזוודאי העיקר הוא לעסוק בתורה, מ"מ כדי לזכות לשלימות הרוח חיים צריך לזכות לשלימות עצומה ונוראה בכל חלקי התורה, הם בכירור כל ההלכות לאמיתתם, והן בקיום כל ההלכות, שלכל זה זוכים רק ע"י שלימות התפילה, וא"כ אינו בנקל כלל לזכות

עיקר הרוח חיים הוא ע"י התורה

רבינו מבאר בזה שעיקר הרוח חיים הוא בתורה, וע"כ הצדיקים שדבקים בתורה בשלימות הם זוכים לרוח חיים, ויש להם כח להמשיך את הרוח חיים לכל הנלווים אליהם, והנה לכאוי יש מקום לשאול א"כ למה עיקר העצה היא להתקרב לצדיק ולא לעסוק בתורה ששם הוא עיקר הרוח חיים, אמנם העניין פשוט, כי כפי שמתבאר בהמשך (באות ו-ז) הרוח חיים תלוי בכירור הלכות

למדרגה זו, וע"כ עיקר העצה היא ע"י ההתקרבות לצדיק שהוא זכה לשלימות בירור החלכה ולשלימות התפילה, ועי"ז יכולים אנו לקבל את הרוח חיים ובאמת עיקר הדרך שהצדיק ממשיך את הרוח חיים, הוא ע"י שמגלה עצות כאלו שעל ידם יכולים הנלווים אליו לעסוק בתורה ובתפילה כראוי, כי מוכ"ס הרוח חיים מוכרח להימשך דרך התורה שהוא הכלי לקבל את הרוח חיים, אלא שבכח הצדיק שזכה בזה לשלימות, יכולים הנלווים אליו לקבל את הרוח חיים דרך העסק שלהם בתורה אע"פ שלא זכו לשלימות. כן מתבאר בביאור הליקוטים בביאור הארוך אות לה יעו"ש. עוד מבואר בביאור"ל במק"א שעיקר הרוח חיים שנמשך הוא בחי' אור בנשמה, כי עיקר הרוח חיים הוא בחי' הנשמה בבחי' "אשר נשמת רוח חיים באפיו" המובא בתחילת התורה.

עיקר הרוח חיים הוא בלב ושם עיקר החסרון ושלימות החסרון

ומבאר רבינו עוד שעיקר הרוח חיים הוא בלב, ושם ג"כ עיקר המקום שנרגש החסרון, והנה מזה מובן שעיקר עניין שלימות החסרון, הוא להשלים את חסרון הרוח חיים שבלב, כי זהו עיקר החסרון באמת, מה שחסר לאדם את הרוח חיים, וממילא כשנמשך לאדם רוח חיים זהו עיקר שלימות החסרון באמת, כי אם אין לאדם רוח חיים, לא יועיל לו כל הון דעלמא וכל הנאות העוה"ז, כי עדיין יחסר לו רוח חיים, כי באמת כל הנאות העוה"ז אין להם כח למלאות החסרון, בבחי' "וגם הנפש לא תמלא" וכמוכ"ס במסילת ישרים פרק א על פי המדרש, ולעומת זאת ייתכן מצב שאין לאדם כמעט כלום, ובכל זאת הוא שמה ומלא חיות, ובאמת עיקר מה שאדם צריך ורוצה הוא חיות ורוח חיים, ועל פי זה מובן קצת עניין שלימות החסרון שע"י האנחה שעיקר הכוונה בזה לשלימות החסרון בלב שאין חיות ורוח חיים, שזה עיקר החסרון, וע"י האנחה נמשך מהצדיק רוח חיים שיהיה לאדם חיות אמיתית בלב.

עיקר שלימות החסרון הוא ע"י הדעת

וכן מתבאר להדיא בדברי מוהרנ"ת (הלכות העושה שליח לגבות חוב, הלכה ג אות י) וז"ל: "הצדיק תרב האמת יכול לתקן כל זאת בחינת ואיש חכם וכפ"נה, כי הוא יכול לירד לתוך הרע של כל אהד ואהד ולהוציא משם ולהתחזיר למוטב ולהמשיך עליו ככל עת ורגע רוח חיים דקדושה ככל נשימה ונשימה, בפרט על ידי אנחה ולהשלים לו כל החסרונות ולהחיותו ככל עת בנשמיית ורוחנית עד שיזכה לתכלית האמת ששם פלו טוב באין מחסור דבר, כמו שכתוב, "ודרשי ה' לא יחסרו כל טוב". ועל כן עקר קיום העולם על ידי הצדיק כמו שכתוב, עלמא על מה קאזי על עמוד חד וצדיק שמה.

אבל לעמדת זה יש בכל דור ודור מתנגדים והולקים על הצדיק האמת שיניקתם מבחינת הרב דקלפה שהוא בחינת עשו, בחינת הקון עמלק, בחינת יש לי רב, שכל אהד ואהד שאינו תפין בהאמת לאמתו אומר יש לי רב שבוחר לו רב מי שמוטב בעיניו שאינו יכול להוציא ממקומו ולהקומו מנפילתו, אדרבא, הוא מרחקו מהצדיק שהוא נקדת האמת, כי הוא יונק מבחינת הרב דקלפה הנ"ל שהם בחינת אלופי עשו רב"כ עשו ואלו החולקים ממשיכים הרוח חיים שלהם מהם, דהינו מהרב דסמרא אהרא הנ"ל והוא גדול בשעתו ומצליח מאד, כי נדמה שיש להם כל הגדלה, אבל הוא רק לפי שעתו, כי לפוף קלה ונאבד, כי אנשי השם פלא היו וכל החיות שפמשיכין להשלים החסרונות שלהם אף על פי שנדמה שגשלים החסרון שלהם ברבוי גדול יותר מדאי, אבל הוא רק לשעה קלה, כי תכף ומיד חסר להם יותר ויותר, כי דעת חסרת מה קניית.

בנראה בחוש שכל מי שאינו בשר וישר באמת לאמתו הוא רודף כל ימיו אחר פרנסה ועשירות וכל ימיו מלא חסרונות וכל מה שיש לו יותר חסר לו יותר. וכמו שאמר רבותינו וברונם לברכה, יש לו מנה מבקש מאתים וכו'. ועל פי רב חסר לו בפשיטות, כי נדמה לו שפמרייה ופמרייה ובלבסוף כשגא אל התשובה אין בידו מאומה ונשאר בעל חוב גדול, כמו שכתוב, "לא יחרף רמיה צידו". והוא בבחינת והמשתפר משתפר אל צרור נקיב, ובפרט עתה ששכיח

זאת המעשה הרבה בין העשירים שעל פי רב נשארים בעלי חובות ואפלו מי שאינו בעל חוב חסר לו הרבה לפי רבוי הוצאותיו שפנהגו ביתו בכל פעם בגדולות יותר עד שאין מספיק לו כל מה שפמרייה וראשו כבד עליו בכל פעם מרבוי החסרונות שלו שנדמה לו שחסר לו מההכרחיות שלו כפי מה שפנהגו עצמו ואת ביתו וכל זה נראה בחוש למי שבקי קצת בהנהגת העולם שאינם מסתכלים על התכלית האמת לאמתו ואינם מתקרכים לצדיקי אמת וכל זה מהמת שהמשיכת החיות שלהם שהוא בחינת שלימות החסרונות נמשך להם מהרב דקלפה שהוא בעצמו פלו חסרון, כי לבו חסר מכל, כי נינקתם מבחינת מארת חסר, בחינת מארת ה' בביית רשע, בחינת והפלקים עזי נפש לא ידעו שבעה שהם אינם שבעים לעולם מהעשירות שלהם ולעולם חסר להם הרבה וכל זה מהמת שיניקים מהרב דקלפה הנ"ל. והיו והפלקים עזי נפש לא ידעו שבעה המה רעים וכו', שהם הרועים והמנהיגים דסמרא אהרא שהחיות הנמשך מהם להשלים החסרונות הוא פלו בחינת חסרון, לא ידעו שבעה וכו'.

ומבואר בדבריו להדיא עניין זה שעיקר מילוי החסרונות הוא ע"י הדעת, שע"י הוא בבחי' דורשי ה' לא יחסרו כל טוב, משא"כ היונקים מהרב דקליפה אף אם יהיה להם כל טוב כיון שאין להם את הדעת הרי אין להם כלום.

ובספר עצות המבוארות משמע שמפרש שנמשך לאדם מה שחסר לו כגון כפרנסה וכרפואה וכדו', אבל כתב שזה לא נמשך מיד וצריך לזה אריכות אפיים, ובאמת לכאו' פשמות המאמר מורה יותר על העניין הנ"ל, ואמנם מסתבר שיש דברים שנצרכים לאדם באמת בשביל החיות שלו, אלא שיש עליו קטרוגים וכדו' וע"כ אינו יכול לקבלם, ומסתבר שעל כה"ג מועיל האנחה להשלים החסרון בפועל, אבל עיקר הכוונה היא על המשכת הרוח חיים שבלב שזה עיקר שלימות החסרון.

וכן מבואר עוד בליקו"ה (הלכות פסח, הלכה ג אות יג) ושם מבואר עוד שעיקר השלימות הוא ע"י מה שמקשרים את החסרון שהוא בחינת המניין, לשרשו שהוא בחינת למעלה מהמניין וז"ל: "כי מנין דקדושה שפמריין וישראל את הימים לצאת משמאה למתירה, זה בחינת אנחה דקדושה שמתאנחין על חסרון הרוח חיים דקדושה, כי כל המנינים שבעולם הם בבחינת אנחה כנ"ל, כי כל מי שמונה איזה דבר הוא רוצה להשלים מה שחסר עד תשלום המנין ורוצה להשלים החסרון על ידי המנין כנ"ל, וכשהמנין הוא בעסקי עולם הזה והבליה, כגון בתאוות ממון וכיזא, שרוצה שיהיה לו סכום ממון הרבה, או אינו משלים החסרון על ידי המנין, כי אדרבא, המנין הוא בבחינת חסרון, כי המנין הוא בבחינת אחר הפריות וכו' כנ"ל. וזה המנין הוא בבחינת האנחה של הרשעים שפמקלים מהרוע סערה של עשו איש שיעיר שגפשותיו רבים, כפרוש רש"י שם, כי הוא רחוק מאד מאהדותו ויתברך. ועל כן אף על פי שהרוע סערה שלו גדול בשעתו, ועל כן הם נקראים רבים, בחינת רבוי המנין והמספר, בחינת בקשו חשבונות רבים, בחינת רשות הרבים שהוא הפטרא אהרא, אף על פי כן הם חסרים תמיד ואין להם שום שלמות מאחר שרחוקים מחי החיים, שמשם עקר שלמות החסרון וכו' כנ"ל, כי הרוח סערה אין לו קיום רק לפי שעה וכו' כנ"ל. ועל כן יש לו מנה מבקש מאתים וכו' כנ"ל, כי אינו יכול להשלים חסרונות תמיד מאחר שרחוק מרוח חיים דקדושה, שהוא בחינת אהדותו ויתברך ונמשך אחר רוח סערה שחסר מכל שהוא, בחינת רבים, בחינת רבוי המנין והמספר וכו' כנ"ל. וזה בחינת דעת חסרת מה קניית דעת קניית מה חסרת, כי עקר שלמות כל החסרונות היא על ידי הדעת שהוא התורה, שמשם עקר תוצאות הרוח חיים שמשלים כל החסרונות כנ"ל, אבל העוכדי פוככים שרחוקים מהתורה שהיא עקר הדעת, על כן בודאי הם חסרים ואין להם שום שלמות כלל, כי כל הגדלה והעשירות שלהם חסר מהרוח חיים, ועל כן באמת העשירות שלהם אינו נחשב לכלום בבחינת דעת חסרת מה קניית, ועל כן אינם ממלאים תאוותם בעשירותם לעולם, אבל מי שזוכה לדעת, שהוא התורה, הוא ממשך משם הרוח חיים דקדושה ואין חסר כלום מאחר שמשקשר להרוח חיים שמשם שלמות כל החסרונות.

והתוכחה יפול בדעתו יותר, עד שחם ושלום ישגה מאמרי דעת על ידי זה, צריך להדול ולמנוע עצמו מזה, כי צריכין לקבל תורה ומוסר רק לחיים ולא למות וכנ"ל. אחר כך מצאתי בספר מצודות דוד שמפרש המקרא מעין זה, עיין שם.

וכבר אמרתי בזה דברי צחות לכמה בני הנעורים הרוצים להתקרב לה' יתברך, ועל פי רוב נופלים בדעתם על ידי ענין הנ"ל, מחמת ששומעים או רואים בספרים קדושים כמה הם מחמירים מאד על פגם כל שהוא, ואמרתי להם: תדעו שכל מה שכתוב בספר ראשית הכמה הקדוש ובשאר ספרי מוסר עניני קדושה וטהרה גדולה, אין הכוונה שאתם לא תהיו אנשים כשרים, רק הכוונה כדי שתהיו אנשים כשרים, היינו שכונתם לקרב ולא לרחק, שמוזהרים את ישראל שיתרחקו אפילו מפגם כל שהוא, כי בודאי כך ראוי שיתנהג איש הישראלי לפי עוצם קדושתו משרשו, אבל אף על פי כן אין כוונתם חם ושלום שמי שלא עמד בזה ופגם מה שפגם חם ושלום, שיתרחק ויפול בדעתו עוד יותר חם ושלום, כי כבר הזהירנו שלמה המלך עליו השלום אל תרשע הרבה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה מי שאכל שום וריחו נודף יחזור ויאכל שום וכו'. וכבר מבואר בדברי אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה כמה תורות וכמה שיחות יקרות גדולות ונוראות על זה, איך צריך האדם להחיות את עצמו ולחזק את עצמו בכל עת תמיד יהיה איך שיהיה. והכלל, שבכל דברי תורה בכל דבור ודבור ובכל ענין וענין, יש בו בחינת צדיקים ולכן הם ופושעים יכשלו בהם, בחינת זכה נעשה לו סם חיים לא זכה נעשה לו סם מות. ועל כן צריכין לזהר מאד שלא לקבל היראה והמוסר לרעה חם ושלום, רק לטובה, שמעוצם היראה יחזק את עצמו לקיים דברי רבנו זכרוננו לברכה שהזהירנו להאמין בחדו וטובו יתברך שאינו נפסק לעולם, ולחזק את עצמו בכל עת מחדש בכל מה שיוכל, כמבואר בדברינו כמה שיחות קדושות ונוראות בענין זה, פוק עיין ותשכח, אשריך אם תאחו בהם'.

וכנראה שהרבה מהנכים בדורנו שמכינים את נפשות בני הדור מודעים לבעיה הנ"ל שהדרך המוסרית שאין בה מספיק כלים של התחזקות גורמת, ולכן משתדלים לדבר רק 'מוסר מרוכך', ולהקל מעט מהתביעות המוסריות הנוקבות, ולתת מקום מסויים גם ל'חוויות רגשיות רוחניות' שמביאות את האדם להרגיש טוב עם עצמו, וכיוצא בזה.

אולם המתבונן יראה שאין בזה די כלל וכלל, שכן מי שהתחנך על הגישה המוסרית בלבד, מרגיש בעומק לבו שה'אמת' היא הדרשה המוסרית הנוקבת, ורק בגלל שאי אפשר להכביד כל כך על נפשות חלושות, עושים כל מיני הנחות ופשרות, לעצמו או לאחרים, והכלל הוא שאדם שמרגיש שמנסים 'לחזק' אותו, אינו מתחזק מכך כלל וכלל, שכן הנפש רגישה מאוד לאמת ואינה סובלת זיופים, ואם הוא מרגיש בהכרת האמת שלו שהחיוזק אינו אמת, והוא רק פשרה שעושים לחלושים כמוהו, לא יוכל לקבל את החיוזק כראוי, אלא הדברים ישארו מן השפה ולחוץ.

והנה כאשר משתמשים בדרך המוסר בלבד, רואים שאין בכך די, ואפילו סכנה יש בה, ובעיקר בדורות החלושים שלנו שקשה לבני אדם בדרך כלל לשמוע יותר מדי תוכחות מוסר. שכן אדם שרגיל להסתכל הרבה על החסרונות שלו, מקבל מבט על עצמו שהוא מלא בחסרונות, והרע שבו גדול יותר מהטוב, וכאשר עוברות גם שנים שהוא מנסה לתקן את עצמו ולא מצליח, או שמצליח במידה מועטת ביותר לפי ערך החסרונות, מתחיל גם להתייאש מלתקן את עצמו, ונשאר רק עם המבט השלילי על עצמו, שגורם להחליש את מאגר הכוחות הפנימיים שלו, כמו כח הרצון, וכח האמונה בחשיבות המעשים שעושה ועוד ועוד, וזה פתח להרבה נפילות ר"ל.

ומאידך, גם הדרך של ההתחזקות בלבד אינה מספיקה, שכן אדם צריך גם לעשות חשבון נפש עם עצמו ולדעת מה צריך לתקן, ולעורר את עצמו לתקן את הדברים הצריכים תיקון.

אכן, בתורת מוהר"ן מבואר במקומות רבים ההכרח להשתמש בשני הדרכים יחד, אולם מעבר לכך, מבואר בדבריו גם המינון הנכון שצריך לקחת מכל צד, ולדעתו בדרך כלל העיקר צריך להיות הצד של ההתחזקות, ויסוד גדול בדרך הקודש של מוהר"ן היא השמחה התמידית בחלקו בעבודת ה', ומבאר שאדם צריך להיות כל היום בשמחה, ורק שעה אחת ביום להקדיש לעניין של ההתבוננות המוסרית וחשבון הנפש באופן שמביא ללב נשבר, וגם זה רק באופן שלא יביא לידי עצבות, ואחר כך לחזק את עצמו ולעבוד את ה' בשמחה (שיחות הר"ן, מא). וכמו שאמר מוהר"ן (שש"ק ג, קנה) שקיבל מרבינו"ל ש'על כל כף התעוררות [מוסר] צריך קערה של התחזקות, כי רק באופן הזה יהיה להתעוררות קיום, ויגיע לתועלת הרצויה, אך כאשר חסר לאדם את ההתחזקות הנכונה, לימוד המוסר לא יועיל לו, ולואי שלא יזיק.

וכדבריו הנפלאים של מוהר"ן (ליקו"ה בכור בהמה טהורה ד, כח):

'כי לפעמים על ידי שהאדם רואה דברי מוסר בספרי יראים, או ששומע תוכחה ומוסר מאיזה איש חשוב, הוא נופל בדעתו יותר ויותר, מחמת ששומע גדול עונש החטא, ועד כמה וכמה מגיע הפגם של נדנדוד עברה, ואפילו של תאוות שאינם איסור גמור וכו', והוא יודע בנפשו שפגם הרבה מאד, מכל שכן מי שיודע בנפשו שפגם וחטא בעברות ממש רחמנא לצלן, ובפרט שיש אנשים שחטאו הרבה מאד רחמנא לצלן, ואזי יכול להיות שכל מה שרואים או שומעים מוסר יותר יפלו בדעתם יותר וכנ"ל. וזהו בחינת יראה רעה שצריכין לברוח ממנה מאד, כי צריכין לקבל יראת ה' רק לחיים ולא למות חם ושלום, דהיינו לקרב את עצמו לה' יתברך על ידי היראה והמוסר ולא להתרחק חם ושלום. ועתה האיר ה' עיני ומצאתי מפורש בפסוק ענין זה במשלי י"ט, וזה לשון הפסוק: 'חדל בני לשמוע מוסר לשגות מאמרי דעת'. והמקרא תמוה לכאורה. ועל כן באמת רש"י זכרוננו לברכה נדחק בפרושו וכתב מקרא קצר הוא וכו', אבל עתה מבואר היטב פירושו המקרא כפרושו, שהפסוק מזהיר את האדם שימנע ויחדל את עצמו מלשמוע מוסר ותוכחה המזיקים לו הגורמים לו לשגות מאמרי דעת, דהיינו כנ"ל שעל ידי המוסר

ולכן כדי לזכות להתחזק באמת, צריך תשתית רחבה של אמונה ודעת שתומכת במערכת של החיזוק, ואת זה אפשר למצוא כמעט באופן בלעדי רק בתורתו של רביה"ק מוהר"ן ותלמידו בעל ליקוטי הלכות, שנותנים דעת רחבה מאוד שמי שלומד ומקבל אותה יכול לספוג את דברי החיזוק לנפשו ולהאמין להם, כי אף שהתביעה המוסרית היא בגדר של 'אמת', מכל מקום יש אמת גבוהה יותר שהיא בגדר 'אמת לאמיתה', שמגלה את רחמי ה' שאין להם קץ ותכלית, ומלמדת איך בכל מקום ובכל מצב אפשר להתקרב לה' יתברך, ומי שיונק את התורה הזו מהמקור שגילה אותה, עם כל העומק והגובה שלה, יכול לקבל את דיבורי ההתחזקות באמת, ולא רק מן השפה ולחוץ.

ונסיים בלשונו של ספר משיבת נפש (אות יה) בענין זה:

'לפעמים נדמה להאדם השומע או מעיין בספרים, ורואה ההתחזקות שהזקו אותנו הצדיקים האמתיים ותלמידיהם הבאים אחריהם, והודיעו לנו שאין שום יאוש בעולם ואפילו אם נפל כמו שנפל, רחמנא לצלן, אוף על פי כן השם אתו ועמו ואצלו וסמוך לו כי "מלא כל הארץ כבודו" וגם משם מצפה השם יתברך לתשובתו באיזה מדרגה שהוא. אך מחמת הלישות הדעת שיש לו ממעשיו שאינם טובים, כי ידע אינש בנפשיה, ונדמה לו שהוא גרוע מן הכל ולא עליו נאמר דברים הללו, הגם כי הצדיקים בארו בפירוש שהם מדברים אפילו עם הגרוע

שבגרועים, אף על פי כן נדמה לו כאלו הם רוצים רק לפתות אותו ולהסיתו ולכנס עמו בדרך פשר בעלמא, כדי שלא יפול עוד יותר ויהיה גרוע עוד ביותר, רחמנא לצלן. אבל האמת הוא יודע בנפשו פחיתותו ושפלותו ושהשם יתברך רחוק ממנו מאד וכבר אבדה תקותו, הם ושלום, וכיוצא בחלישות ונפילות כאלו שרוצה הבעל דבר להסיתו ולהדיחו מדרך האמת.

אבל אותם שזכו להיכלל בתוך הקיבוץ הקדוש האוחזין עצמן בהצדיק האמת, הם מאמינים באמת ובאמונה שלמה, כי כל דברי הצדיק והתחזקותו אינם בדרך פשר ופתוי והסתה, הם ושלום, רק כך הוא האמת לאמתו. כי בגודל השגתם העצומה השיגו האמת, כי רבים רחמיו וחסדיו יתברך עד אין חקר, והושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, אפילו מי שכבר נידח לגמרי הם ושלום, וכל הדבורים שהצדיקים מחזקים אותנו ומנחמים אותנו ומעוררים ומקיצים אותנו, לידע כי עדיין השם אתנו ובמקומינו ממש כי "מלא כל הארץ כבודו", לא מלבם הוציאו דברים אלה, רק הם דברי ה' ממש, והוא יתברך בעצמו הודיע לנו הדבורים הקדושים הללו על ידי הצדיקים ותלמידיהם הקדושים, שנשארו אחר הסתלקותם, לידע כי עדיין השם יתברך עמנו בכל דור ודור ולא יעזוב אותנו לעולם עד יכונן וישים את ירושלים תחלה בארץ. ולעתיד לבוא יזכו לראות זאת בעיניהם ממש, בבהינת ונגלה כבוד השם וראו וכו' כי פי השם דבר".

מעוניין שהעלון ימשיך להיות מודפס? אנו זקוקים לתרומה שלך!

ניתן לתרום דרך מכשירי 'קהילות' בקופת 'עלמא דאורייתא' - לציין: עבור עלון 'המקורבים' או בקו קהילות: 073-275-7000 בשלוחה: 11318. או בקו 'המקורבים' 077-31-40-331 בשלוחה: 09.

לתרומה בדרכים נוספות נא להתקשר: 054-848-73-17

ליקוטי מוהר"ן - זה מדבר אלי!
זה לא סלון - זה דרך חיים!

אמר רבינו הקדוש:
"רציתי שהעניין שלי יתפשט בלבוש
האנשים המתמידים לעבודתם
כאנשי ליטא!"
(שיח שרפי קודש ח"ב, סימן צ"ד)

חבורות ושיעורים למקורבים!

לדיווח על שיעורים ועוד נא להשאיר הודעה
בקו 'חניכי הישיבות' - ברסלב, בשלוחה: 72

עיר	נושא השיעור	מגיד השיעור	יום ושעה	לפרטים
בני ברק	ליקוטי מוהר"ן בעיון לפי הסדר	הרב אליהו עטיה שליט"א	יום שלישי ב-7:30	בית הכנסת ברסלב רח' מימון
בני ברק	התחזקות	הרב שרגא זילברמן שליט"א	יום שלישי ב-8:30 בערב	בית הכנסת ברסלב רח' מימון
בני ברק	'תמימי דרך' הליכה עם תורה	לומדים בחבורה חבורת חניכי הישיבות - ברסלב ב"ב	פעם בשבוע	0548487317
בני ברק	ליקוטי הלכות הרצוג	לומדים בחבורה	מוצאי שבת בבית פרטי בשעה: 10:00	0548496139
בני ברק	שיעור התחזקות הרצוג	נושא בפרשה	בכל ליל שבת מברכים	0548496139
בני ברק	התחזקות	רבנים שונים	יום שני בערב לחבורים	0548517128
בית שמש	לימוד לקוטי מוהר"ן	לומדים בחבורה	יום שישי בשעה: 11:00 בבוקר	0548528387

